

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

(Υπόθεση της τραγωδίας)

Οι δύο γιοί του Οιδίποδα αλληλοσκοτώνονται σε μονομαχία, η κόρη του Αντιγόνη καλεί την αδερφή της Ισμήνη και την πληροφορεί πως ο θεός τους Κρέοντα, -ο οποίος έχει αναλάβει την διακυβέρνηση της Θήβας- , έβγαλε διαταγή να μείνει άθαφτος ο αδερφός τους, όμως εκείνη είναι αποφασισμένη να τον θάψει. Οι γέροντες που αποτελούν τον χορό εκφράζουν την χαρά τους για τη σωτηρία της πόλης.

Πρώτο επεισόδιο

Ο Κρέοντα εξηγεί την απόφασή του να μείνει άταφος ο Πολυνείκτα, ωστόσο φτάνει ένας φύλακτα που τον πληροφορεί για τη συμβολική ταφή του Πολυνείκτα από κάποιον άγνωστο δράστη. Ο χορός υμνεί την εφευρετικότητα και την τόλμη του ανθρώπου.

Δεύτερο επεισόδιο

Ο φύλακτα επιστρέφει έχοντα συλλάβει την Αντιγόνη η οποία υπερασπίζεται την επιλογή της να αθετήσει την απαγόρευση, προκαλώντα την οργή του Κρέοντα. Η Ισμήνη επέμεινε, παρά την αντίδραση της Αντιγόνη, ότι ήταν συνυπεύθυνα για την ταφή και οι δύο αδελφές οδηγήθηκαν δεμένες στο παλάτι. Ο χορός θρηνεί για τις κληρονομικές συμφορές των κοριτσιών ενώ φτάνει ο γιοτα του Κρέοντα και αρραβωνιαστικός της Αντιγόνη, Αίμονατα.

Τρίτο επεισόδιο

Μάταια ο Αίμονας προσπάθησε να πείσει τον πατέρα τού να απαλλάξει την μνηστή του. Μετά την έξοδό του, ο Κρέοντας αθώωσε την Ισμήνη ενώ για την Αντιγόνη αποφάσισε την φυλάκιση σε έναν υπόγειο θολωτό τάφο, μέχρι να πεθάνει από ασитία. Ο χορός υμνεί τον έρωτα παίρνοντας ως παράδειγμα την αγάπη του Αίμονα για την Αντιγόνη,

Τέταρτο επεισόδιο

Η Αντιγόνη αποχαιρετά τους συμπολίτες της, θρηνώντας για την κακή της μοίρα και οδηγείται στον τόπο μαρτυρίου της.

Πέμπτο επεισόδιο:

Ο μάντης Τειρεσίας καταγγέλλει την τακτική του Κρέοντα και προσπαθεί να του αλλάξει γνώμη. Δεν το καταφέρνει και φεύγει εξοργισμένος προειδοποιώντας τον βασιλιά για τον επικείμενο χαμό συγγενικού του προσώπου. Ο Χορός των γερόντων συμβουλεύει τον Κρέοντα ο οποίος τρομαγμένος από τον Τειρεσία αποφασίζει να αλλάξει την απόφαση του.

Έκτο επεισόδιο

Τρέχουν στην φυλακή-τάφο της Αντιγόνης μα την βρίσκουν νεκρή. Ο Αίμονας που κλαίει πάνω από το σώμα της παίρνει ένα μαχαίρι για να σκοτώσει τον πατέρα του. Αποτυγχάνει και αυτοκτονεί. Το μαθαίνει η μητέρα του και αυτοκτονεί επίσης. Το δράμα έχει κορυφωθεί,

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Ας έρθη, ω ας έρθη,
ας φανή η πιο καλύτερη μοίρα μου εμένα
στο στερνό να με φέρη
της ζωής μου το τέρμα·
ω ας έρθη, ω ας έρθη,
να μη ξαναδώ πια άλλη μέρα.

ΧΟΡΟΣ

Αυτά μελλούμενα είναι· τωρ' ανάγκη
κάτι να γίνη για όσα έχομε μπρος μας·
για τ' άλλα έχουν την έγνοια τους εκείνοι
που πρέπει να την έχουν.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Μα εγώ εκείνα
ευχήθηκα που λαχταρά η καρδιά μου.

ΧΟΡΟΣ

Καμιάν ευχή μην κάνης και δεν είναι
στο χέρι των ανθρώπων ν' αποφύγουν
τη συφορά που η μοίρα των τους γράφει.

ΚΡΕΟΝΤΑΣ

Πάρετε τον αχρείαστον
εμένα, πάρετ' απ' εδώ,
εμένα, που και σε, παιδί μου,
χωρίς να θέλω σκότωση
και σένα τη δυστυχισμένη·
σε ποιο να στρέψω από τους δυο
να βρω αποκούμπι; πάνε μου όλα,
που τέτοια πάνω στο κεφάλι μου
ασήκωτη πήδησε μοίρα.

ΧΟΡΟΣ

Και πολύ πιο πάνω απ' όλα η φρόνηση
είναι της ευδαιμονίας το πρώτο,
και στα θεία δεν πρέπει ν' ασεβή κανείς.
Τα μεγάλα τους τα λόγια οι ξυπασμένοι
με μεγάλα τα πλερώνουνε χτυπήματα
για να βάλουν στα γεράματά τους γνώση.

άλλα αποσπάσματα από την

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

(Χορός στ. 781-805)

Έρωτα ανίκητε στη μάχη

Έρως ανίκατε μάχαν,

Έρωτα, εσύ που κυριαρχείς όπου κι αν πατήσεις,

Έρως, ός εν κτήμασι πίπτεις

Εσύ που ξενυχτάς τα κορίτσια με τα τρυφερά μάγουλα,

ός εν μαλακαίς παρειαίς νεάνιδος εννυχεύεις,

Που δρασκελάς πάνω από θάλασσες και τρυπώνεις στους κήπους,

φοιτάς δ' υπερπόντιος εν τ' αγρονόμοις αυλαίς·

Κανείς δε γλυτώνει από σένα, μήτε Θεός μήτε θνητός.

καί σ' ούτ' αθανάτων φύξιμος ουδείς ούθ' αμερίων σέ γ' ανθρώπων.

Όποιον αγγίξεις, τον παλαβώνεις.

Ο δ' έχων μέμνηεν.

Εσύ, άνθρωπο φρόνιμο εξωθείς στο άδικο και στο χαμό,

Σύ καί δικαίων αδίκους φρένας παρασπás επί λώβα,

Εσύ που ανάβεις ταραχή κι αμάχη ανάμεσα σε γιο και πατέρα,

σύ καί τότε νείκος ανδρών ξύναιμον έχεις τaráξας·

Πόθος και λαχτάρα νικά για τη γλυκομάτα νύφη,

νικά δ' εναργής βλεφάρων ίμερος ευλέκτρου νύμφας

Κόντρα σ' όλους τους μεγάλους νόμους.

τών μεγάλων πάρεδρος εν αρχαίς Θεσμών.

Σαν ατάραχος Θεός τους περιγελάς, ω Αφροδίτη!

"Αμαχος γάρ εμπαίζει Θεός, Αφροδίτα.

**Ήδη τώρα κι εγώ παρανομώ που δε μπορώ να κρατήσω τα δάκρυα
βλέποντας τη δύστυχη Αντιγόνη να τη σέρνουν άκαιρα στον τάφο που
μέσα του μια μέρα όλοι θα μπούμε....**

Νυν δ' ήδη "γώ κ'αυτός Θεσμών έξω φέρομαι τά δ' ορών ίσχειν δ' ουκέτι πηγάς
δύναμαι δάκρυ τόν παγκοίτην όθ" ορώ θάλαμον την δ' Αντιγόνην ανύτουσαν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ (στον Κρέοντα)

Ναι, γιατί δεν ήταν
ό Δίας, που μου τα 'χε αυτά κήρυξη,
ούτε η συγκάτοικη με τους Θεούς
του Κάτω κόσμου, η Δίκη, αυτούς τους νόμους
μες στους ανθρώπους όρισαν. Και μήτε
πίστευα τόση δύναμη πως νάχουν
τα δικά σου κηρύγματα, ώστ' ενώ είσαι
θνητός να μπορής των Θεών τους νόμους
τους άγραφτους κι ασάλευτους να βιάζης.
Γιατί όχι σήμερα και χτες, μα αιώνια
ζουν αυτοί, και κανείς δεν το γνωρίζει
από πότε φανήκανε. Κι εγώ
ποτέ δε θα μπορούσα να τρομάξω
θέλημ' ανθρώπου κανενός και δώσω
στους Θεούς δίκη, παραβαίνοντας τους.
Πως θα πεθάνω τόξερα. Πώς όχι ;
και δίχως, τα κηρύγματά σου εσένα.
Κι αν θα πεθάνω πριν της ώρας μου,
κέρδος εγώ το λέω αυτό, γιατί όποιος
ζη μες σε τόση όση εγώ δυστυχία,
πώς να μην του είναι ο θάνατος του κέρδος ;
έτσι κι εγώ τίποτα δεν τον έχω
τον πόνο του θανάτου αυτού. Μα αν ήταν
και το ανεχόμεν άταφος να μείνη
της μητέρας μου ο γιος στο θάνατο του,
αυτό θα μου ήταν πόνος. Γι' αυτά τ' άλλα
καθόλου δεν πονώ. Κι αν τώρα εσύ
για άμυαλη με περνάς γι' αυτά πού κάνω,
ο άμυαλος ίσως γι' άμυαλη με παίρνει.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ (μονόλογος)

Ω τάφε μου, ω νυφιάτικό μου, ω αιώνια,
βαθιά στη γη σκαμμένη κατοικία μου,
για σένα τώρα ξεκινώ να πάω
προς τους δικούς μου, που ένα τόσο πλήθος
έχει δεχτή απ' αυτούς η Περσεφόνη.
Στερνή τους τώρα εγώ και πολύ πιο άθλια
πριν νάρθη ακόμα η ώρα μου πηγαίνω.
Μα όταν θα φτάσω βέβαιη θρέφω ελπίδα
να με δεχτή ο πατέρας μου με αγάπη,
με αγάπη και συ, μάνα μου, με αγάπη,
και συ, αδερφέ μου πολυλατρεμένη.
Γιατί νεκρούς μ' αυτά μου εγώ τα χέρια
σας έλουσα, σας στόλισα και μ' όλα
τα νεκρικά σας τίμησα τα δώρα.
Και τώρα, για να θάψω, Πολυνεΐκη,
το δικό σου κορμί, τέτοια παθαίνω.
Κι όμως δίκαια σε τίμησα, όπως κρίνουν
όσοι έχουν γνώση, γιατί εγώ ποτέ μου
μήτε παιδιών αν ήμουνα μητέρα,
μήτ' αν νεκρός ο άντρας μου εσεπόνταν,
δε θάπαιρνα πάνω μου τέτοιο αγώνα
ενάντια στην απόφαση της χώρας.
Και χάρη σε ποιο νόμο αυτό που λέω ;
Ο άντρας αν μου πεθάνη, θα μπορούσα
κι άλλον να πάρω, και παιδί να κάμω
απ' άλλον άντρα, αν θάχανα το πρώτο.
Μα μια που μόχουν μάνα και πατέρας
Στον Άδη κατεβή, δεν είναι τρόπος
ποτέ να γεννηθή αδερφός για μένα.
Κι ενώ μ' αυτό το νόμο πάνω απ' όλους
σ' έβαλα εγώ, μυριάκριβε αδερφέ μου,

έγκλημα ο Κρέοντας έκρινε και τόλμη
ανήκουστη την πράξη αυτή, και τώρα
με παίρνει έτσι απ' τα χέρια και με σέρνει
πριν τις χαρές του υμέναιου να γνωρίσω,
πρι 'δω άντρα πλάι μου, πριν παιδιά αναστήσω,
μα έτσι παρατημένη από τους φίλους,
ζωντανή κατεβαίνω η μαυρομοίρα
στων πεθαμένων τα λημέρια, ενώ
ποιο νόμο των Θεών έχω πατήση ;
και γιατί πρέπει πια η δυστυχισμένη
ελπίζω .στους Θεούς ; ποιο σύμμαχό μου
να κράξω, όταν με την ευσέβειά μου
της ασεβείας την καταδίκη βρήκα ;
Μ' αν περνούν στους Θεούς αυτά για δίκια
πεθαίνοντας θα ομολογούσα τότε
πως ένοχη πεθαίνω, αν όμως οι άλλοι
έχουν την αμαρτία, είθ' ας μην πάθουν
πιο πολλ' απ' όσα έτσι άδικα μου κάνουν.

Αποσπάσματα απο:

Οι τραγωδίες του Σοφοκλέους.

Μτφρ. Ι.Ν. Γρυπάρης. χ.χ.

Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της Εστίας.

<http://hallofpeople.com/gr/bio/Sophocles.php>